

(1 שמות פרק ב - (טו) וַיִּשְׁמַע פְּרַעֲהוֹ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרַעֲהוֹ וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר: (טז) וַיִּלְכְּהוּ מִדְיָן שִׁבְעַת בָּנוֹת וַתְּבַאנָה וַתְּדַלְנָה וַתְּמַלְאנָה אֶת הַרְהָטִים לְהִשְׁקוֹת צֹאן אַבְיָהֶן: (יז) וַיָּבֹאוּ הָרָעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיֹּשְׁעֵן וַיִּשְׁקֵן אֶת צֹאנָם: (יח) וַתְּבַאנָה אֶל רְעוּאֵל אַבְיָהֶן וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ מֵהֲרַתָּן בָּא הַיּוֹם: (יט) וַתֹּאמְרֶינָה אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרָעִים וְגַם דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשְׁקֵן אֶת הַצֹּאן: (כ) וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֹתָיו וַאֲנִי לָמָּה זֶה עֲזַבְתֶּן אֶת הָאִישׁ קְרָאֵן לוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם: (כא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת צִפּוֹרָה בְּתוֹ לְמִשְׁהָ: (כב) וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גִּרְשֵׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה

(2 פרק ג - (א) וּמִשְׁהָ הָיָה רָעָה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנִו כֹּהֵן מִדְיָן וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחֵר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֲרֹבָה:

(3 פרק ד - (יח) וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב אֶל יִתְרֵי חֹתְנֵו וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלֶיכָה נָא וְאֶשׁוּבָה אֶל אֲחִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶרְאֶה הָעוֹדֵם חַיִּים וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמִשְׁהָ לָּךְ לְשָׁלוֹם:

(4 פרק יח - (א) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶ׈ה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיָּא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: (ב) וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת צִפּוֹרָה אִשְׁתּוֹ מִשְׁהָ אַחֵר שְׁלוּחִיָּה: (ג) וְאֶת שְׁנֵי בָנָיָהּ אֲשֶׁר שָׁם הָאֶחָד גִּרְשֵׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה: (ד) וְשֵׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיִּצְלַנִי מִחֶרֶב פְּרַעֲהוֹ: (ה) וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה אֶל הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר הוּא חֹנֶה שָׁם הַר הָאֱלֹהִים: (ו) וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה אֲנִי חֲתָנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנָיָהּ עִמָּה: (ז) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְיַת חֹתְנֵו וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּשְׁקֵן לוֹ וַיִּשְׁאַלּוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֵהָלָה: (ח) וַיֹּסֶפֶר מֹשֶׁה לְחֹתְנֵו אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְפָרַעֲהוֹ וּלְמִצְרַיִם עַל אוֹדוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הַתִּלְאָה אֲשֶׁר מִצְרַתָּם בְּדֶרֶךְ וַיִּצְלַם ה': (ט) וַיַּחֲדֹךְ יִתְרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם: (י) וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פְּרַעֲהוֹ אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת הָעָם מִתַּחַת יַד מִצְרַיִם: (יא) עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל ה' מְכֹל הָאֱלֹהִים כִּי בִדְבַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם: (יב) וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה עִלָּה וְזִבְחִים לֵאלֹהִים וַיָּבֹא אֶהֱרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאכֹל לֶחֶם עִם חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: (יג) וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה לְשַׁפְטֵי אֶת הָעָם וַיַּעֲמֵד הָעָם עַל מֹשֶׁה מִן הַבֹּקֶר עַד הָעֶרֶב: (יד) וַיֵּרָא חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה לָעָם וַיֹּאמֶר מֶה הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעָם מִדּוּעַ אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדְּךָ וְכָל הָעָם נֹצֵץ עֲלֶיךָ מִן בֹּקֶר עַד עֶרֶב: (טו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹתְנֵו כִּי יָבֹא אֵלֵי הָעָם לְדַרְשׁ אֱלֹהִים: (טז) כִּי יִהְיֶה לָהֶם דְּבַר בָּא אֵלֵי וְשִׁפְטִיתִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֲקֵי הָאֱלֹהִים וְאֶת תּוֹרֹתָיו: (יז) וַיֹּאמֶר חֹתֵן מֹשֶׁה אֵלָיו לֹא טוֹב הַדְּבַר אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה: (יח) נָבֹל תִּבְלֶי גַם אַתָּה גַם הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ כִּי כַבֵּד מִמֶּךָ הַדְּבַר לֹא תוֹכֵל עֲשֹׂהוּ לְבַדְּךָ: (יט) עַתָּה שָׁמַע בְּקִלִּי אֵינְךָ וַיְהִי אֱלֹהִים עִמָּךְ הִנֵּה אַתָּה לָעָם מוֹל הָאֱלֹהִים וְהִבַּאתָ אֶתָּה אֶת הַדְּבָרִים אֶל הָאֱלֹהִים: (כ) וְהִזְהַרְתָּה אֶתְהֶם אֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַתּוֹרוֹת וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדְּבָר הַזֶּה וְלָכֵן בָּהּ וְאֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ: (כא) וְאַתָּה תִּחְזָה מְכֹל הָעָם אֲנֹשִׁי חֵיל יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲנֹשִׁי אֲמֶת שְׂנֵאִי בְּצַע וְשִׁמְתָּ עֲלֵהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים שְׂרֵי מֵאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת: (כב) וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם בְּכָל עֵת וְהִנֵּה כָל הַדְּבַר הַגָּדֹל וַיָּבִיאוּ אֵלָיךְ וְכָל הַדְּבַר הַקָּטָן וְשִׁפְטוּ הֵם וְהִקְלָמְעִלְךָ וְנִשְׁאָאוּ אֶתְךָ: (כג) אִם אֶת הַדְּבַר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה וְצוּךְ אֱלֹהִים וְיִכְלַת עֹמֵד וְגַם כָּל הָעָם הַזֶּה עַל מְקוֹמוֹ יָבֹא בְּשָׁלוֹם: (כד) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֹתְנֵו וַיַּעַשׂ כָּל אֲשֶׁר אָמַר: (כה) וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אֲנֹשִׁי חֵיל מְכֹל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֹתָם רִאשִׁים עַל הָעָם שְׂרֵי אֲלָפִים שְׂרֵי מֵאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת: (כו) וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם בְּכָל עֵת אֶת הַדְּבַר הַקָּטָן וְיָבִיאוּ אֶל מֹשֶׁה וְכָל הַדְּבַר הַקָּטָן וְשִׁפְטוּ הֵם: (כז) וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת חֹתְנֵו וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל אֶרְצוֹ:

(5 במדבר פרק י - (כט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹבָב בֶּן רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֹתֵן מֹשֶׁה נֹסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֹתוֹ אֵתָּן לָכֵן לָכֵה אֶתְנוּ וְהִטַּבְנוּ לָךְ כִּי ה' דִּבֶּר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל: (ל) וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם אֶל אֶרְצִי וְאֶל מוֹלַדְתִּי אֵלֶיךָ: (לא) וַיֹּאמֶר אֵל נָא תַעֲזֹב אֶתְנוּ כִּי עַל כֵּן יָדַעְתָּ חֲנֻתִנוּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינִים: (לב) וְהִנֵּה כִּי תֵלֵךְ עִמָּנוּ וְהִנֵּה הַטּוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ וְהִטַּבְנוּ לָךְ:

(6 שופטים פרק א - (טז) וּבְנֵי קִינִי חֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים אֶת בְּנֵי יְהוֹדָה מִדְבָּר יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּגִבְעָה עָרֵד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב אֶת הָעָם:

(7) שמואל א פרק טו - (ו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקִּינִי לֵכּוּ סֶרֶד רָדוּ מִתּוֹךְ עֲמֻלִּי פֶן אֶסְפֶּךָ עִמּוֹ וְאַתָּה עֲשִׂיתָה חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעִלּוֹתָם מִמִּצְרִים וַיֵּסֶר קִינִי מִתּוֹךְ עֲמֻלִּי:

פרשנות

***1) מדרש אגדה (בובר) שמות פרשת שמות פרק ב סימן טז**
[טז] [ולכהן מדין שבע בנות] וכי כל שבחו של אותו הצדיק להיות הולך אחר ע"ז, אלא הרהר יתרו לעשות תשובה עד שלא בא משה, והוציא כל תשמישי ע"ז ונתן לשכיניו, אמר להם זקן אני ואיני יכול לעבוד ע"ז, ועמדו אנשי מקומו ונידוהו.....

רש"י שמות פרק ב פסוק טז - (טז) ולכהן מדין - רב שבהן ופירש לו מעבודה זרה ונידוהו מאצלם:

אבן עזרא - (טז) ולכהן הוא יתרו ולא רעואל

רמב"ן - (טז) ולכהן מדין שבע בנות - לא יזכיר הכתוב שמו, כי איננו ידוע רק מן הכנוי שהוא נכבד בכהונתו. והוא יתרו, כי אחרי התחתן במשה כתוב וישב אל יתרו חותנו (להלן ד יח), ושם כתוב ויאמר יתרו למשה לך לשלום, כמו אליה (מ"ב א ג) ואליהו (שם א יז א), ירמיה (ירמיה כז א) וירמיהו (שם א א). ואחרי שנתגייר נקרא חובב, דכתיב מבני חובב חותן משה (שופטים ד יא), כי דרך כל המתיידיים לקרא להם שם אחר בישראל. והוא בן רעואל, דכתיב ויאמר משה לחובב בן רעואל המדיני (במדבר י כט). ומה שאמר בכאן (פסוק יח) ותבאנה אל רעואל אביהן, הוא אבי אביהן.....

רשב"ם - (יח) אל רעואל - רעואל אבי אביהן. אם כן שם אביהם יתרו, וחובב בן רעואל האמור לפנינו הוא חובב הוא יתרו. ואם רעואל הוא יתרו, אם כן בן יתרו היה. ומה שכתוב בנביאים מבני חובב חותן משה מוכיח שחובב הוא יתרו, שבכל מקום שמזכיר חותן משה מזכיר יתרו:

העמק דבר - (יח) אל רעואל אביהן. אבי אביהן, והוא היה איש מדיני וידוע יותר מאביהם יתרו, שלא היה עדיין ידוע וחכם כ"כ, ע"כ לא נכתב כאן שמו, עד שנתחכם ונתגדל הרבה:

רבינו בחיי - (כא) ויאל משה. מה ראה משה ליטפל ביתרו עובד ע"ג, אלא היה משה בורח מפני פרעה ומתירא ממנו שמא יגלגל עלילות בכל מקום שהוא כדי שיהרגוהו, ועל כן הלך להתחתן עם אחד הכהנים שהם כומרים לע"ג, מפני שהיו כל נכסיהם בני חורין אין למלך עליהם שום נגישה ולא שום תביעה, כענין שכתוב: "רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה" (בראשית מז, כו), וכתוב: "כי חק לכהנים מאת פרעה" (שם כב), ועל כן רצה להתחתן עם אחד מהם, ושישא בתו אחר שנתגייר.....

אברבנאל שמות פרק ב - כתיב ויאל משה לשבת את האיש כי מפני שהפציר בו רצה לאכול מפתו. והנכון שכאשר דבר משה עם יתרו ומצא בו טוב טעם ודעת רצה להתחבר עמו מפני חכמתו והוא אמרו ויאל משה לשבת את האיש כי לא נתישב שמה מפני צפורה שלקחה לו לאשה אבל הואיל משה לשבת עם יתרו מפני חכמתו.... הנה אם כן הואיל משה לשבת עם יתרו בחכמתו ויתרו נתן לו את צפורה בתו לאשה מפני חכמתו של משה ולכן נקראו רעים כמו שנאמר וישאלו איש לרעהו לשלום

(3*) שמות רבה (וילנא) פרשת שמות פרשה ד - ...ואם תאמר למה נאמר וילך משה להיכן הלך שהלך ליטול אשתו ובניו, אמר לו יתרו להיכן אתה מוליך אמר לו למצרים, אמר לו אותם שהם במצרים מבקשין לצאת ואת מוליך אמר לו למחר הן עתידין לצאת ולעמוד על הר סיני לשמוע מפי הקדוש ברוך הוא אנכי ה' אלהיך ובני לא ישמעו כמו הם, מיד ויאמר יתרו למשה לך לשלום, אמר לו לך לשלום ותכנס לשלום ותבא לשלום.

(4*) מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דעמלק פרשה א - וישמע יתרו. שבעה שמות נקראו לו: יתר, יתרו, חובב, רעואל, חבר, פוטיאל, קני. יתר, שהותיר פרשה אחת בתורה. יתרו, שיתר במעשים טובים. חובב, שהיה חביב למקום. רעואל, שהיה כריע למקום. חבר, שנעשה כחבר למקום. פוטיאל, שנפטר מעבודה זרה. קני, שקנא לשמים וקנה לו תורה. - ד"א וישמע יתרו, מתחלה לא היו קוראין לו אלא יתר, שנאמר +שמות ד יח+ וילך משה וישב אל יתר חותנו, וכשנעשה מעשים טובים הוסיפו לו אות אחת. וכן אתה מוצא באברהם, שמתחלה לא היו קוראין אותו אלא אברהם, וכשנעשה מעשים טובים הוסיפו לו אות אחת, ונקרא שמו אברהם

תלמוד בבלי מסכת זבחים דף קטז עמוד א - ...דאיתמר: בני ר' חייא ור' יהושע בן לוי, חד אמר: יתרו קודם מתן תורה היה, וחד אמר: יתרו אחר מתן תורה היה....

מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דעמלק פרשה א - ויאמר יתרו ברוך ה' וגו'. אמר ר' פפיס, בגנות ישראל הכתוב מדבר, שהרי יש שם ששים רבוא בני אדם ולא עמד אחד מהם לברך למקום, עד שבא יתרו וברך למקום, שנא' ויאמר יתרו ברוך ה'.

רש"י שמות פרק יח - (א) וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא, א קריעת ים סוף ומלחמת עמלק: **יתרו -** שבע שמות נקראו לו רעואל, יתר, יתרו, חובב, חבר, קני, פוטיאל. יתר, על שם שיתר פרשה אחת בתורה (להלן פסוק כא) ואתה תחזה. יתרו לכשנתגייר וקיים המצוות הוסיפו לו אות אחת על שמו. חובב שחבב את התורה. וחובב הוא יתרו, שנאמר (שופטים ד יא) מבני חובב חותן משה. ויש אומרים רעואל אביו של יתרו היה, ומה הוא אומר (שמות ב יח) ותבאנה אל רעואל אביהן, שהתינוקות קורין לאבי אביהן אבא. בספרי: **חתן משה -** כאן היה יתרו מתכבד במשה, אני חותן המלך ולשעבר היה משה תולה הגדולה בחמיו, שנאמר (שמות ד יח) וישב אל יתר חותנו: ...**את כל אשר עשה -** להם בירידת המן ובבאר ובעמלק: **(ה) אל המדבר -** אף אנו יודעין שבמדבר היו, אלא בשבחו של יתרו דבר הכתוב, שהיה יושב בכבודו של עולם ונדבו לבו לצאת אל המדבר, מקום תהו, לשמוע דברי תורה: **(ז) ויצא משה -** כבוד גדול נתכבד יתרו באותה שעה, כיון שיצא משה יצא אהרן נדב ואביהוא, ומי הוא שראה את אלו יוצאין ולא יצא: **וישתחו וישק לו -** איני יודע מי השתחוה למי, כשהוא אומר איש לרעהו, מי הקרוי איש, זה משה, שנאמר (במדבר יב ג) והאיש משה: **(ח) ויספר משה לחתנו -** למשוך את לבו לקרבו לתורה: **את כל התלאה -** שעל הים ושל עמלק: **(ט) ויחד יתרו -** וישמח יתרו, זהו פשוטו ומדרשו נעשה בשרו חדודין חדודין, מיצר על איבוד מצרים, היינו דאמרי אינשי גיורא עד עשרה דרי לא תבזי ארמאה באפיה: **על כל הטובה -** טובת המן והבאר והתורה. ועל כולן אשר הצילו מיד מצרים, עד עכשיו לא היה עבד יכול לברוח ממצרים, שהיתה הארץ מסוגרת, ואלו יצאו ששים רבוא:

(י) אשר הציל אתכם מיד מצרים - אומה קשה:

ומיד פרעה - מלך קשה:

מתחת יד מצרים - כתרומו לשון רידי ופרות הידר שהיו מכבידים עליהם, היא העבודה:

(יא) עתה ידעתי - מכירו הייתי לשעבר ועכשיוש ביותר:

מכל האלהים - מלמד שהיה מכיר בכל עבודה זרה שבעולם שלא הניחת עבודה זרה שלא עבדה:

כי בדבר אשר זדו עליהם - כתרומו במים דמו לאבדם והם נאבדו במים:

אשר זדו - אשר הרשיעו. ורבותינו דרשוהו לשון (בראשית כה כט) ויזד יעקב נזיד, א בקדרה אשר בשלו בה, נתבשלו:

(יב) עלה - כמשמעה שהיא עולה כליל:

וזבחים -ב שלמים:

ויבא אהרן וגו' - ומשה היכן הלך, והלא הוא שיצא לקראתו וגרם לו את כל הכבוד, אלא שהיה עומד ומשמש לפניהם:

לפני האלהים - מכאן שהנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה כאלו נהנה מזיו השכינה:

(יג) ויהי ממחרת - מוצאי יום הכיפורים היה, כך שנינו בספרי, ומהו ממחרת, למחרת רדתו מג ההר. ועל כרחך אי אפשר לומר אלא ממחרת יום הכיפורים, שהרי קודם מתן תורה אי אפשר לומר (פסוק טז) והודעתני את חקי וגו', ומשנתנה תורה עד יום הכיפורים לא ישב משה לשפוט את העם, שהרי בשבעה עשר בתמוז ירד ושבר את הלוחות, ולמחרת עלה בהשכמה ושהה שמונים יום וירד ביום הכיפורים. ואין פרשה זו כתובה כסדר, שלא נאמר ויהי ממחרת עד שנה שניה, אף לדברי האומר יתרו קודם מתן תורה בא, ד שילוחו אל ארצו לא היה אלא עד שנה שניה, שהרי נאמר כאן (פסוק כז) וישלח משה את חותנו ומצינו במסע הדגלים שאמר לו משה (במדבר י כט) נוסעים אנחנו אל המקום וגו', (שם לא) אל נא תעזוב אותנו, ואם זו קודם מתן תורה, מששלחו והלך היכן מצינו שחזר ואם תאמר שם לא נאמר יתרו אלא חובב, ובנו של יתרו היה, הוא חובב הוא יתרו, שהרי כתיב (שופטים ד יא) מבני חובב חותן משה:

5* ספרי במדבר פרשת בהעלותך פיסקא פ - (פ) ויאמר אל נא תעזוב אותנו, אין נא אלא לשון בקשה אמר לו אם אין אתה מקבל עליך בקשה גוזר אני עליך גזירה עכשיו ישראל אומרים לא נתגייר יתרו מחיבה כסבור היה יתרו שיש לגרים חלק בארץ ישראל עכשיו שראה שאין להם חלק הניחם והלך לו...

ספרי זוטא פרק י פסוק ל - (ל). ויאמר אליו לא אלך כי אם אל ארצי, אמר לו אם בשביל ארץ אם בשביל נכסים אני הולך יש לך אדם שיש לו ארץ ואין לו נכסים יש לו נכסים ואין לו משפחה אני איני כן אלא יש לי ארץ ויש לי נכסים ויש לי משפחה ומקום היה בעירי אם לא אלך בשביל ארצי אלך בשביל משפחתי אם לא אלך בשביל משפחתי אלך בשביל ארצי. ד"א ויאמר אליו לא אלך למה חזר לארצו אפשר שכמות יתרו מסרב על דברי משה אלא כך היה יתרו מחשב ואומר וכי מה הנר הזה בין חמה ללבנה משה חמה ואהרן לבנה מה אור יש לי ביניהם אלא הריני הולך לארצי ומגייר את כל בני מדינתי ומכניסן תחת כנפי השכינה לפי כך הוא אומר כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך יכול הלך ולא עשה ת"ל ובני קני חותן משה עלו מעיר התמרים וישב את העם (שופטים א טז) מלמד שהיה עמהן עם רב....